

11 De periode van 1920 tot 1945

*Ds. E. Schouten
(18 sept. 1879 tot 2 dec. 1949)
In Alphen van 13 mei 1917 tot 8 mei 1927.
Alphen was zijn vierde gemeente.
Hij was een goede herder met veel organisa-
torische kwaliteiten.
In de Tweede Wereldoorlog meende hij, dat
verzet tegen de bezetter onjuist was.
Dit vervreemde hem van zijn gemeente.*

Speeltafel van het orgel.

Start hoofdelijke omslag

Hoewel er enkele malen gesproken wordt over het afschaffen van de plaatsgelden durft men hiertoe niet over te gaan. Driemaal wordt in deze jaren gecollecteerd per dienst en soms zelfs viermaal. De vrijwillige bijdragen stijgen in de jaren 1917 en 1918 van f 300,- tot f 650,-.

In 1918 verhoogt men, op voorstel van de classis, het traktement van de predikant tot f 3000,- per jaar. Voor een zondagsbeurt van een predikant van elders betaalt men f 25,- en een professor krijgt f 30,-.

Als de begroting over 1919 stijgt tot f 6995,- komt er weer een voorstel voor hoofdelijke omslag. In diverse gemeenten was hiertoe al eerder overgegaan.

Op een gemeenteavond wordt alles doorgesproken. De notulen vermelden als bijzonderheid dat er op die avond 15 zusters der gemeente aanwezig zijn.

De kerkeraad besluit na deze vergadering met de hoofdelijke omslag te starten en begroot de inkomsten op f 3800,-.

De gemeente tekent in voor f 4750,-.

Desondanks worden de collecten en de plaatsgelden gehandhaafd.

Verplaatsing orgel

Daar er een groeiend plaatsgebrek is, overweegt men de gaanderij te vergroten of over te gaan tot nieuwbouw. Tijdens deze overwegingen blijkt er voor de zoveelste keer een lek in de kerkeraad te zitten. Diverse gemeenteleden zijn nauwkeurig op de hoogte van de geheime besprekingen.

Na een gemeentevergadering waarop de hele problematiek wordt besproken, besluit de kerkeraad de gaanderij te vergroten tot het derde raam van achteren, het orgel boven de preekstoel te plaatsen en de aandrijving elektrisch te maken evenals de verlichting van de kerk.

Hiermee worden 148 zitplaatsen gewonnen.

Aan giften ontvangt men f 758,45.

Van het orgel zijn 31 obligaties à f 25,- nog niet afgelost en verder rust er nog een hypotheek op van f 500,-.

De vergroting van de gaanderij en de verplaatsing van het orgel kost totaal f 7978,06½.

Als fa. Van Leeuwen, de firma die het orgel verplaatste, te kennen geeft dat door enorme kostenstijgingen hun begroting van 1916 ver is overschreden, betaalt de kerkeraad deze firma f 1000,- extra.

Op 30 maart 1920 wordt het orgel weer in gebruik genomen.

In november 1920 plaatst men bij de preekstoel een extra kachel. Later wordt hierover door de predikanten geklaagd, want de lucht erboven begint te 'trillen' en dat is voor de predikant en vele gemeenteleden niet aangenaam.

In deze tijd is het de gewoonte, dat diverse gemeenteleden die geen eigen plaats hebben achter in de kerk blijven staan totdat de predikant op de preekstoel staat. Op dat moment zijn alle plaatsen vrij.

Ondanks de uitbreiding is er nog plaatsgebrek.

Hulpprediker

Ds. Schouten wordt eind 1919 ziek en gaat naar een herstellingsoord in Laag-Soeren. Hij kan in mei 1920 zijn werk gedeeltelijk hervatten. Daar de werkzaamheden van de predikant toenemen overweegt men een hulpprediker of tweede predikant aan te stellen. Gezien de ziekte van ds. Schouten ontlast men hem van enige werkzaamheden. De kerkeraad wordt uitgebreid met twee ouderlingen om hem te ontlasten van extra huisbezoek; een predikant uit de classis neemt een deel van de catechisaties over; de doopaanvragen worden voortaan geregeld door een ouderling en de attestaties zullen behandeld worden door de scriba.

Tenslotte bepaalt men, dat ds. Schouten eventueel mag ruilen met de predikant van Oudshoorn.

Per 1 januari 1922 mag ds. Schouten van zijn geneesheer weer tweemaal op een zondag preken.

Weer komt er een gemeenteavond.

Allereerst wordt de gemeente meegedeeld dat de schulden eind 1921 zijn opgelopen tot f 26.773,54. De inkomsten van de kerk, dus uitgezonderd de diakonie, de zending en de evangelisatie, zijn in 1921 opgelopen tot f 13.235,34. Over 1921 is er een batig saldo van f 285,87½.

Tijdens deze vergadering overtuigt de kerkeraad de gemeente van de noodzaak om over te gaan tot het beroepen van een hulpprediker of een tweede predikant.

De gemeente wordt bewerkt om de bijdragen te verhogen.

Als blijkt dat de gemeente f 7000,- toezegt, is er nauwelijks ruimte voor een hulpprediker met een traktement van f 1500,- à f 2000,-. Een tweede predikant kan de kerkeraad voorlopig wel vergeten. De lasten hiervan zijn ongeveer f 6000,- à f 7000,-, daar het basistraktement van de predikant inmiddels opgetrokken is tot f 4000,-. Daar komen nog diverse lasten voor de gemeente bij zoals kindergeld en dergelijke.

Gezien de groeiende economische problemen in Europa is de kerkeraad echter niet ontevreden over het resultaat.

Men informeert in Kampen en bij de Vrije Universiteit naar een geschikte kandidaat. Aangeprezen wordt D. Nauta. Deze is bereid te komen.

Zijn taakomschrijving luidt als volgt: 13 maal per jaar voorgaan in de prediking, verder één maal met Kerst en met Pinksteren, 4 catechisaties geven per week aan de kleinere jongens en meisjes, een nader te bepalen aantal bezoeken aan zieken en ouderen afleggen, het jeugdwerk en de evangelisatie leiden. Dit alles voor f 1500,- per jaar.

De nieuwe hulpprediker wordt ondergebracht in een pensioen.

Enkele bijzonderheden uit deze jaren

- Door de nieuwe onderwijswet is het suppletiefonds (zie Sprokkelingen) 'minder nodig'. Het bestuur van de Oranjeschool krijgt het verzoek de

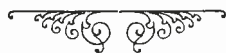

Kandidaat D. Nauta
(Geb. 11 april 1898)
Hulpprediker te Alphen van
3 sep. 1922 tot 30 mei 1926.
Later werd hij professor aan de VU.

Overzicht van de gemeente in 1917.
Dit is, voor zover bekend, de eerste
officiële publicatie van de gemeente.

OVERZICHT

van den toestand der Geroformeerde Kerk van Alphen
ALPHEN a. d. RIJN, in het jaar 1917.

Geliefde Broeders en Zusters in
onzen Heere Jezus Christus.

Het jaar 1917 bracht hoe drukkend de tijden ten gevolge van het voorduren van den wereldoorlog overigens ook mochten zijn, voor onze gemeente veel zegen uit de milde hands onzes Gods.

Nadat in de eerste maanden van het jaar de herderlooze toestand der gemeente nog voortgeduurd had, werd den 1sten Maart door den tegenwoordigen dienaar

des Woords de op hem uitgebrachte beroeping aangenomen en mocht hij den 13den Mei d.v. zijn intrede doen, predikende over Jesaia 40: 1 en 2, na bevestigd te zijn door den vorigen leeraar Ds. J. Gispén, thans te Assen, wiens predikatie ging over 2 Corinthe 3: 9.

Sindsdien kon de Bediening des Woords en der Sacramenten geregeld voortgaan. Slechts een drietal beurten was de dienaar des Woords door een klein ongeval, dat hem trof, verhinderd om op te treden.

Over het algemeen mag de opkomst der gemeente bij de onderlinge samenkomsten op den rustdag, worden geroemd.

De Catechisatiën konden geregeld worden gehouden en de meeste catechisanten waren trouw in het bezoeken daarvan en in het leeren, toch zijn er nog altijd doopleden der gemeente, die het zoo noodige onderwijs niet schijnen te begeeren. Ernstig wekken wij de ouders op om toch toe te zien, dat hunne kinderen geen verzuim daarin plegen en zoo geregeld mogelijk komen.

Het getal der leerlingen bedroeg aan het einde des jaars 235.

De gemeente is voor de ouderlingen verdeeld in 4 wijk en :

Wijk I (vanaf de Bontepaal tot en met de Voorstraat)
Ouderling J. van Otterloo en P. J. Vierbergen.

Wijk II (vanaf de Voorstraat tot en met de Oranjestraat)
Ouderling J. v. d. Berg en D. v. d. Neut.

Wijk III (vanaf de Oranjestraat tot het Goudsche rijkpad en Lage Zijde van de Spoorbrug tot het kanaal)
Ouderl. Th. Booy en J. de Jong.

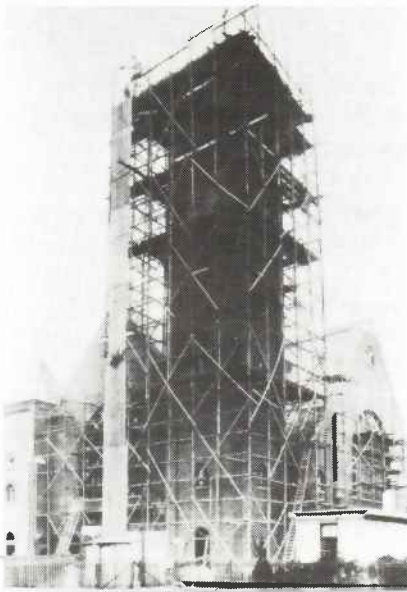
Wijk IV (Lage Zijde vanaf het kanaal tot de Aarbrug)
Ouderl. J. v. Eljk en J. v. Arkel.

De leden die nog op het terrein van de kerk van Oudshoorn wonen, worden bij wijk III gerekend. Broeder Hamerling neemt den arbeid van scriba waar.

Het ledental der gemeente bedroeg 31 December 1917 ruim 1400, waarvan meer dan 650 belijdende leden.

afwikkeling hiervan over te nemen. Na akkoordverklaring stort men het saldo in de kas van de school.

- De kerkvoogdij van de hervormde kerk nodigt de kerkeraad uit voor de opening van de nieuwe kerk, de huidige Adventskerk.
 - Daar de kathedraal van de voorganger vrij veel ruimte inneemt, wordt deze verkocht voor f 35,- en vervangen door een eenvoudige lezeaar.
 - Het avondmaalvieren verloopt niet vlot. Men stelt nu in de tafels om en om te bezetten door het linker en het rechter deel van de kerk.
 - De evangelisatie komt, in samenwerking met Oudshoorn, eindelijk goed van de grond. Een zondagsschool wordt gesticht in Concordia, in de Hoorn en in de Ridderbuurt. In 1931 bezoeken ongeveer 260 kinderen deze scholen. Men verzorgt lektuurverspreiding en organiseert huisbezoeken. Het evangelisatieblad heette destijds 'De goede tijding'.
 - Door de kerkeraad wordt een commissie ingesteld om uit te zien naar een lokaliteit in de Hoorn. Er komen allerlei plannen op tafel. Een plan om een garage te kopen met enige winkeltjes stuitte op het laatste af op de kosten.
 - In 1920 wordt de kerktelefoon aangelegd. Per aansluiting bedragen de kosten ongeveer f 20,-.
 - Men sticht het zgn. 'Tehuisfonds' om te komen tot een tehuis voor ouderen van dagen. De kerkeraad stort f 500,- in de kas en neemt zich voor hier elk jaar voor te collecteren.
 - In verband met de bezuinigingen op de ambtenarensalarissen stelt ds. Schouten zich beschikbaar om ook op zijn traktement de kortingen toe te passen. De kerkeraad gaat hier vooralsnog niet op in.
 - In 1923 benoemt de kerkeraad voor de eerste maal een jeugdouderling.
 - In dit jaar hangt men, omdat ds. Gispens een foto van zichzelf opstuurt, in de consistorie de foto's op van de predikanten die de gemeente te Alphen gediend hebben.
 - In 1924 koopt de kerkeraad een strook grond van 143 m² voor f 550,-, dat gedeeltelijk achter de kerk ligt. Dit in verband met een eventuele uitbreiding in de toekomst.
- Al eerder zijn de voetpaden en de trottoirs vóór de kerk à f 0,50 per strekkende meter verkocht aan de burgerlijke gemeente Aarlanderveen. Aanvankelijk was de kerkeraad nogal huiverig dit alles te verkopen: 'Stel je voor, dat de gemeente er een muziektent neerzet'.
- Als de burgerlijke gemeente in 1924 te kennen geeft de J. Coninckstraat te willen bestraten, koopt de kerkeraad de naast de kerk liggende sloot en plaatst met de burgerlijke gemeente op die plaats een hek.
- Kosten ongeveer f 2000,-
- In 1924 bestaat Ziekenzorg 25 jaar.

Bouw van de huidige Adventskerk in 1922.

Foto van J. V. Samuel omstreeks 1920/1921.
(Van links naar rechts)

Zittende eerste rij:

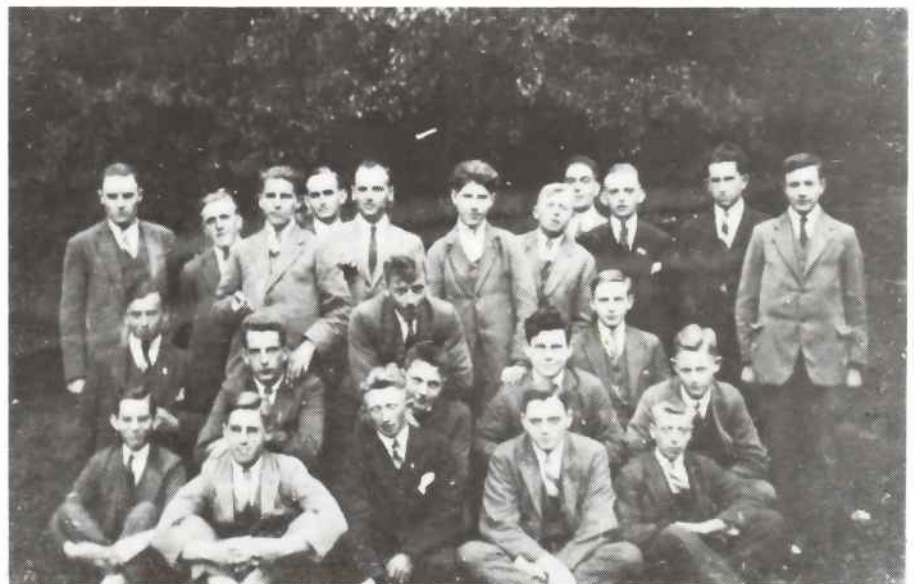
Wim Noomen, J. Verduyn, J. van der Veer,
E. van Heijningen, D. van Klaveren.

Tweede rij half zittend:

W. Belgraver(?), J. van Wijk,
S. van Leeuwen, ?, J. J. van Vliet,
J. Zwaneveld, K. Wijbenga.

Staand:

Jongejan, J. de Bruin, H. Verduin,
J. Vierbergen, S. de Vries,
J. van der Horst, N. van Leeuwen,
E. van der Neut, A. Spruyt,
H. van Wijk, Jaap Kroon.

Nieuwbouw

Daar er ongeveer 100 gezinnen in de Hoorn wonen, gaat de kerkeraad weer op zoek naar een goede lokatie om daar een gebouw te plaatsen voor ongeveer 300 mensen.

De grondprijzen variëren van f 4,- tot f 7,- per m².

Als een stuk grond van 500 m² te koop is voor f 3000,- belegt de kerkeraad een gemeentevond.

De grond wordt gekocht en men hoopt er een gebouw neer te zetten voor 300 mensen. De bouwkosten worden geraamd op f 24.450,-.

Weer is er een rondgang in de gemeente, nu voor de nieuwbouw.

Aan giften wordt f 2600,-, aan renteloze obligaties f 4000,- en aan obligaties à 5% wordt f 6000,- toegezegd.

Eerstesteenlegging:

Links boven met strohoed:

meester Visser van de Oranjeschool.

Midden: J. H. Belgraver (met strohoed),

Leene, ds. Schouten, A. Noomen,

M. Voskuilen, Hermgreen.

Rechts met zwarte hoed:

Mevr. J. A. van Leeuwen.

Vóór ds. Schouten zijn dochter

(met witte hoed) en zijn vrouw

(met zwarte hoed).

Jongen links in het midden:

Johan van Heijningen.

Man met pet links:

Oudshoom, 'waker' tijdens de bouw.

Hij woonde in het huis op de achtergrond.

De kerkeraad denkt nu aan een stenen gebouw met beneden 228 zitplaatsen en eventueel een gaanderij zodat het aantal zitplaatsen tot 336 kan worden uitgebreid. Bij het gebouw wil men in ieder geval twee lokalen voor de evangelisatie en de jeugdverenigingen.

Bij de inschrijving zijn er 7 deelnemers.

De inschrijvingen lopen van f 15.882,- tot f 22.000,-.

De laagste inschrijver blijkt voor f 3400,- gelezen te hebben f 340,-. Hij vraagt ontheffing. Zijn inschrijving wordt nu f 18.942,-. Als blijkt dat hij zich weer vergist heeft, verleent de kerkeraad hem weer ontheffing.

Dit levert een protest op van de Nederlandsche Bond van Aannemers in de Rijnstreek.

Na een onderhandse aanbesteding komt W. van Beieren met een aanneemsom van f 19.595,- als laagste uit de bus.

Als de kerkeraad hem de bouw wil gunnen, komt er een protest van de op een na laagste inschrijver van de eerste inschrijving.

Een daartoe ingestelde commissie toont aan dat de kerkeraad juridisch niet fout heeft gehandeld, maar adviseert de bouw te gunnen aan de op een na laagste van de eerste inschrijving, de heer W. van Egdom, voor de som van f 19.600,-.

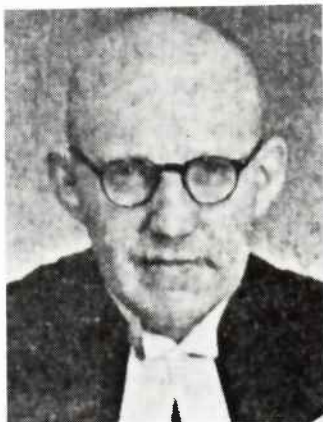
Nieuwe hulpprediker

Als kandidaat D. Nauta 1 juni 1926 vertrekt, wordt hij vervangen door kandidaat L. Oranje, die een gelijkwaardige taakomschrijving krijgt maar iets meer moet preken. Hij is om de acht weken vrij.

Zijn salaris bedraagt f 2150,-.

Op de laatste kerkeraadsvergadering, die kandidaat Nauta meemaakt, trakteert hij de kerkeraad op limonade, wijn en gebak.

Kandidaat Oranje wordt die avond welkom geheten.

*Kandidaat L. Oranje
(8 okt. 1902 tot 10 maart 1961)*

*Hulpprediker te Alphen van
6 juni 1926 tot 29 mei 1927.
Een stille werker.*

A black and white photograph of a large, complex wooden timber frame under construction. The structure features multiple large, curved arches supported by a dense network of horizontal and vertical beams. Scaffolding is visible around the base and sides of the frame. The construction is taking place outdoors on a flat, light-colored ground. In the background, several buildings with gabled roofs are visible under a clear sky.

The top photograph captures the grand main reading room of the New York Public Library, featuring a large, ornate organ at the far end under a high, vaulted ceiling. The middle photograph shows a smaller, more intimate room with tall bookshelves and a central display case. The bottom photograph depicts a room with large windows and bookshelves, likely a study or library area.

86

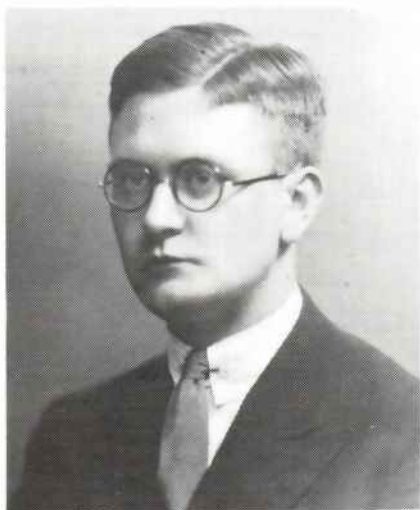
Eerstesteenlegging

Bij de eerstesteenlegging metselt men een loden koker in. In deze koker zit een dokument, ondertekend door de kerkeraad en een brief, geschreven door ds. Schouten.

Tijdens de bouw op 8 september 1926 geeft de Commissie van Administratie aan de bouwer de opdracht een gaanderij aan te brengen. De extra kosten hiervoor bedragen f 675,-.

De kerkeraad, hierover van tevoren niet ingelicht, voelt zich gepasseerd en spreekt er z'n ongenoegen over uit.

De commissie erkent niet juist te hebben gehandeld, maar gaat voortvarend door met het kopen van een doopvont en de regeling dat de eerste woning in de De Ruyterstraat verhuurd zal worden als kosterwoning voor de nieuwe kerk. Het salaris van deze koster wordt vastgesteld op f 200,- per jaar plus de meerdere huur die hij eventueel moet betalen. Er komt ook een tegemoetkoming in de verhuiskosten.

Kandidaat M. Kamper
(5 sept. 1901 tot 10 mei 1971)
Hulpprediker te Alphen van
1 juni 1927 tot 1 mei 1931.
Tijdens de catechisatie leerde hij zijn
latere vrouw, mej. J. E. van Keeken, kennen.
Een man met veel capaciteiten die zich altijd
op de achtergrond hield.

Ds. J. H. A. Bosch
(23 april 1890 tot 4 mei 1968)
Predikant te Alphen van 19 juni 1927
tot 7 maart 1948.
Alphen was zijn derde gemeente.

Ingebruikname van de De Ruyterkerk

Op zondag 5 december wordt de nieuwe kerk in gebruik genomen. Omdat deze kerk te klein is voor alle leden, vindt de zondag ervoor de bevestiging plaats van de ambtsdragers in de kerk in de Raadhuisstraat en wordt hier een dankwoord uitgesproken.

Bij de nieuwe kerk behoren 4 ouderlingen en 3 diakenen.

De nieuwe koster wordt J. Stuivenberg.

Bij de dienst op 5 december in de nieuwe kerk zijn aanwezig de onderaannemers J. Vonk, W. van Diest en IJ. Ponsioen. De bouwcommissie en de Commissie van Administratie zijn vertegenwoordigd door haar voorzitters respectievelijk de heren J. van Eyk en K. J. J. van de Burgh.

Ds. Schouten koos als tekst: Jesaja 60: 1: 'Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op.'

Alle leden krijgen in de week na 5 december de gelegenheid om de nieuwe kerk te bezichtigen.

De kerkeraad besluit dat op Goede Vrijdag, Tweede Paasdag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag en op Tweede Kerstdag er alleen dienst is in de Raadhuisstraat.

Voor de nieuwe kerk sluit men een hypotheek af van f 16.000,- à 4½ % bij Mr. J. Sprey, substituut griffier te Amsterdam.

Van de R. K. St. Michaëlkerk in Zwolle wordt een orgel gekocht, dat door F. Collart en G. A. Serto geplaatst wordt.

Koopsom orgel	f 2450,-
Verplaatsing	- 1950,-
Transport	- 175,-
Provisie Orgel en Klokkenraad	- 95,85
Bemoeiingen Van Leeuwen	- 40,-
Porti	- 1,25
Totaal	f 4712,10

De kerkeraad is zeer tevreden, daar het orgel begroot was op f 5000,-.

Het orgel wordt op een dag door de week ingewijd voor muzikliefhebbers.

Het traporgeltje van A. S. Booy is nu overbodig en wordt onder dank aan de eigenaar teruggegeven.

De heer W. Verduyn wordt vaste organist voor f 100,- per jaar.

Ds. Schouten vertrekt 8 mei naar Amersfoort.

Daar ds. Schouten tijdig heeft aangegeven dat hij zal vertrekken, begint de kerkeraad meteen met het beroepingswerk. Ds. J. H. A. Bosch wordt beroepen en neemt het beroep aan. Hij doet hier 19 juni 1927 zijn intrede.

Tijdens de korte vakante periode van 8 mei tot 16 juni krijgt de pastorie een goede beurt. Er wordt ook nieuw vloerzeil aangebracht. Totale kosten bedragen f 2100,-.

Commissie

Ontvangen van den heer Van Straten
de SOMMA van twee gulden — centen,
wegens een HALFJAAR GEBRUIK van een Zitplaatsen
Bank gaanderij
" 5
in de Gereformeerde Kerk te Alphen aan den Rijn, verschenen
1 Mei 1926
Namens de Commissie van Administratie,
J. van Diggel.
Zegge t.l.

Alphen, aan den Rijn 17 Juli 1926.

Op Maandag, den 27sten Juli 1925 werd mij door zuster Wilhelmina Groot, echtgenoot van broeder Frans de Tries, op haar ziekbed overhandigd dit busje, gevuld met 44 halve-guldenstukken (f 22), als eerste handgift voor het nieuw te stichten kerkgebouw.

Gedurende haar huwelijkaleven van meer dan 25 jaren had zij deze geldstukken opgegaard en ze in haar hart toegereyd voor een aan den dienst des Heeren gewijd werk. Ook in tijden van armoede voor haar gezin heeft zij haar gelofte mogen gestand doen en eindelijk, toen het busje geheel gevuld was, met grote bijmoedigheid dit geld voor bovengesemd doel gegeven.

Den 19^{den} November 1925 is zij in den Heere ontslapen.

De gedachtenis van deze rechtvaardige zal tot regening zijn. (Spraken 10: 7a)

E. Schoutens.

dienaar des Honds bij de
Gereformeerde Kerk van
Alphen (Alphen aan den Rijn)

Alphen t.d. Rijn 20. 5. 17

Aan de Commissie van Adm
Rijn

Ondergetekenden nemen op zich om t's behouden te verhuren, waaronder begrepen is.

1. Het op en afnemen van Tapyken en
Gedijven.
Het weder op hangen en nederleggen van
bovenstaande (zonder eenige levanante).
2. Inpakken in Hoofd dorp en inpakken
in Alphen, waaronder begrepen is
schepsbrong.
voor de somma van f 175. —
Onder volle garantie
3. Onkosten van de
Schipper f 40. —.
Te zamen f 215. —
Op van Gijf

De Raaphon Th. Kuitert

De twee
documenten
uit de
koker.

Dit kerkgebouw is door de Christelijke Gereformeerde Kerk van Alphen t.d. Rijn, aangekocht van de Gereformeerde Kerk te Alphen op 17 Juni 1920. Bij het verieken van werkaamheden, in verband, "van het aanhangen van een nieuwe veruoring", is in de mure van dit kerkgebouw de vorkonde gevonden, die op 17 Juli 1926 door de kerkenraad der Gereformeerde Kerk van Alphen t.d. Rijn, was ingewest. Van deze vorkonde is door de kerkenraad der Christelijke Gereformeerde Kerk van Alphen t.d. Rijn met grote belangstelling kennis genomen, en behuigt hiermede haar instemming.

De kerkenraad der Chr. Geref. Kerk
van Alphen t.d. Rijn. Juli. 1926.

Ouderlingen
Th. Kuitert
Th. Braak
Joh. d. Lee
H. G. v. Brumm
W. A. Meyers

Diakenen.
Th. J. Bunt
W. Lullemon.
Op Meddeling.
H. J. Bunt

(Van l. naar r.)

De heren: Belgraver, Visser, Dompeling,
Botter, Van der Neut, ds. Schouten,
Leene, Van de Berg, Voskuilen, Hamerling,
P. Vierbergen, Van Eyk, De Groot.
Bovenste rij: Van Wijk, J. van Leeuwen,
Snel, Van Diggelen, Hogervorst,
Vierbergen en Van der Bijl.

(Ds. Schouten was op dat moment al predikant
te Amersfoort, maar op verzoek van de
kerkeraad werd dit feest in Alphen gevierd.
Hij poseert hier met de kerkeraadsleden, die
in 1927 in functie waren. De kerkeraad schonk
hem een schrijfbureau en een dressoir)

Foto genomen 'op 26 maart 1928 bij het
25-jarig ambtsjubileum van ds. Schouten.

Iets over de eredienst in deze jaren

Vóór de dienst gaat de ouderling van dienst voor in het consistoriegebed en hij eindigt na de avonddienst.

Alle ambtsdragers komen daarna, in het zwart, de kerk binnen waarna er gelegenheid wordt gegeven voor het 'Stille gebed'.

Na votum en zegen leest de voorlezer de Wet waarna de gemeente elke week zingt: 'Och of wij Uw geboën volbrachten'.

Na het lezen van de geloofsbelijdenis in de avonddienst zingt de gemeente altijd: 'O Vader, dat Uw liefd' ons blijf'.

Een voorstel om niet steeds dezelfde liederen te zingen werd pas in 1930 aangenomen.

Men heeft van 1925 tot 1936 regelmatig over het 'Stille gebed' gesproken.

Tijdens dit gebed stond de predikant met de kerkeraad, terwijl de gemeente, enkelen uitgezonderd, zat. Men vroeg zich in de kerkeraad af hoe de gemeente aktiever bij dit onderdeel van de eredienst kon worden betrokken.

Vanaf 1936 ging de gemeente staan wanneer de predikant met de kerkeraad binnenkwam. Daarna volgde het 'Stille gebed', waaraan alle gemeenteleden konden meedoen. Na votum en zegen/groet ging de gemeente weer zitten.

De voorlezer, broeder Hoogeveen, heeft dertig jaar op dezelfde wijze de wet gelezen. Tijdens zijn ziekte werd hij vervangen door een ouderling die de wet anders las. (Men kan nl. de wet lezen zoals verwoord in Exodus 20: 1-17 of met de woorden van Deuteronomium 5: 6-21 of met de woorden van de Heidelbergse Catechismus.)

In deze tijd had men met zulke kleine veranderingen al moeite.

Regelmatig werd op de kerkeraad gesproken over de aanvangstijden van de diensten. Elke keer weer wees men op de problemen van de boeren.

De ochtenddiensten waren aan een bepaalde tijd gebonden. Begon men te vroeg, dan konden de boeren niet aanwezig zijn. Begon men later of wilde men dubbele diensten invoeren, dan kwam men in moeilijkheden met de jeugdverenigingen die na de dienst vergaderden.

De aanvangstijden van de avonddiensten zijn vele malen gewijzigd en wisselden ook wel met de zomer- en wintertijd. Gebruikelijk was 18.30 uur of 17.00 uur.

Allerhande

- Na de bouw van de tweede kerk wil men de kerk in de Raadhuisstraat opknappen. De nieuwe stoffering (cocusmatten in plaats van de houten vloer en nieuwe gordijnen) wordt verzorgd door Ketel-Raaphorst voor f 278,99.

Chr. Jongel.-Ver. „SAMUEL”
te ALFEN a/d Rijn.

1ste openbare lezing,
MAANDAG 12 NOVEMBER,
’s avonds 7 uur, in het Kerkgebouw
der Chr. Ger. gem.

Spreker: de WelEerw. Heer Ds. J. J. IMPETA.
Onderwerp: AURELIUS AUGUSTINUS.

Namens het Bestuur:
P. v. D. BIJL, Secretaris.

TOEGANG VRIJ. 7268

Uit het jaarverslag van 1927:

Pred. 12: 1a: ('Gedenk uw schepper in uw jongelingsjaren'), was in 1909 al opgericht, maar vrij snel daarna ontbonden door gebrek aan belangstelling.

Heropgericht 12 dec. 1926.

*Initiatiefnemers: H. van Wijk,
Jac. van Noort, E. J. van der Neut en
Joh. Vierbergen.*

Veertig jaar 'Samuel' in 1927

(van l. naar r.)

*1e rij half liggend: P. Bijl,
B. Schouten, K. Schmal, H. van Wijk.*

*2e rij: Jac. van Oort, A. Gielen,
M. Meier, ?, J. Schouten, Rozendaal,
Jan van Wijk, B. van der Horst, ?.*

*3e rij: H. van Leeuwen, H. van Keeken,
Jo Vierbergen, H. Batelaan,
ds. Schouten, K. Hummelen,
J. Pilkes, E. van der Neut en
S. de Vries.*

*4e rij: ?, K. Wijbenga,
C. van Leeuwen, P. Wijbenga,
A. Oost, I. van der Horst,
H. van Donk, N. van Leeuwen,
J. Stapper en J. Raaphorst.*

*5e rij: ?, ?, ?, H. de Gans,
J. de Bruin, J. van de Berg, ?,
S. van 't Wout, H. Spelt, P. van
der Horst, J. Kroon en L. Amersfoort.*

*6e rij: ?, ?, ?, E. Doeland,
C. van Heijningen, P. Belgraver,
E. van Heijningen, D. van der Neut.*

7e rij links: twee onbekenden

*8e rij: ?, L. ter Wal, ?,
J. Verduyn, P. van Keeken, ?,
W. Belgraver, ?, Van Leeuwen.*

De nieuwe verlichting wordt aangebracht door W. den Hertog voor f 336,-. Er komen nieuwe lichtpunten; zes in het plafond, drie in het plafond onder de gaanderij, twee onder de luifels en tenslotte nog één boven de preekstoel ingebouwd. De oude leidingen met lampen en kronen moesten worden weggehaald.

W. van Diest bestrijkt muren en plafond met een roomkleurige saus en versiert het plafond met chablonen en banden. Het muurgedeelte onder het orgel werd geverfd met olieverf. Verder worden de banken schoongemaakt, gladgeschuurd en opnieuw vernist. Alles voor f 1495,-.

Aan Botter betaalt men f 5629,18 voor een 'warmgestookte centrale verwarming'. Het stenen schuurtje voor de ketel kost f 348,05. Het bestaande houten schuurtje wordt afgebroken.

- In de De Ruyterkerk wordt de kerktelefoon aangelegd voor f 122,-.

Een aansluiting kost f 15,- à f 16,-.

- Een november 1928 is de kosteres 40 jaar aan de kerk verbonden.

De classis geeft haar f 40,- voor al haar trouwe zorgen en de kerkeraad doet daar nog eens f 40,- 'uit dankbaarheid' bij.

- Ds. Bosch schenkt i.v.m. zijn 12½ jarig huwelijk nieuwe psalmborden aan de kerk.

- De vaste boekhouder van de kerk wordt M. Voskuilen voor f 100,- per jaar.

- Om eventuele moeilijkheden te voorkomen koopt de kerkeraad de kostereswoning in de De Ruyterstraat voor f 3000,-.

- Omdat het orgelfront toch geverfd wordt, besluit de kerkeraad een rood lampje in dit front aan te brengen, dat 3 minuten voor de aanvang van de dienst gaat branden.

Na het branden van dit lampje zijn voortaan de zitplaatsen vrij.

Het goud van het orgel wordt ook vernieuwd.

- In 1929 wordt Jan van Egmond, zoon van de kosteres, benoemd tot hulpkoster voor een salaris van f 75,-. Dit salaris wordt in 1931 verhoogd tot f 100,- per jaar.

- Het 'Tehuisfonds' is in 1930 uitgegroeid tot f 4144,91.

Tweede predikant

Daar de gemeente nog steeds groeit, komt de tweede predikant weer ter sprake. Tevens wordt gedacht aan een uitbreiding van de De Ruyterkerk met een vleugel. De gemeente wordt weer benaderd om de bijdragen te verhogen. De bijdragen stijgen met f 4197,50 tot ruim f 12.500,- per jaar.

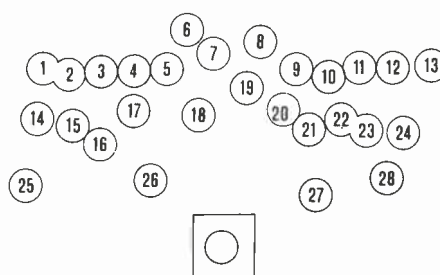

De M. V. 'Bidt en Werkt' is
(her)opgericht in 1920.

M. V. 'Bidt en Werkt' (± 1930)

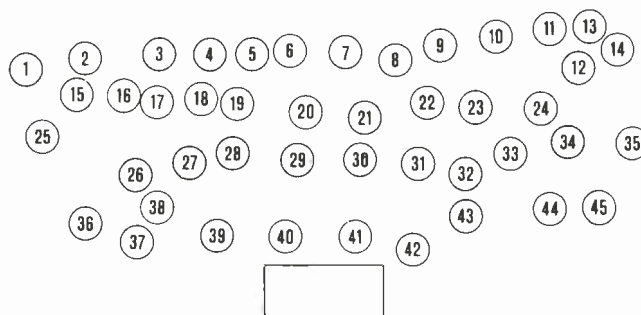
In het midden foto van 'juffrouw Maan'.

1: Marijtje de Graaf 2: Jansje Snel
3: Rie van der Bijl 4: ?
5: Dit van Otterloo 6: Grietje de Dood
7: Ger de Vos 8: Jo Stapper
9: Jo Verduyn 10: Grietje de Bruin
11: Jans Vallentgoed 12: Klasien Havenaar
13: Jaantje Rietkerk 14: Aartje van Keeken
15: Dit van Otterloo 16: ?, 17: ?
18: Rie van de Berg 19: Marie Snel
20: Gonda van der Bijl 21: Nel de Vries
22: Dora de Jong 23: Paulien van der Pol
24: Riek van der Pol 25: Hermien de Bruin
26: ? 27: Greet van der Pol
28: Annie van Keeken.

M.V. 'Bidt en Werkt' in 1932

1: Neeltje de Jong 2: Trijntje Frenkel
3: Clara Stapper 4: Trijntje Kruit
5: Nel de Jong 6: ? 7: Ploon den Ouden
8: Jannie Sekeris 9: Marie Bossemeijer
10: Griet Wijbenga 11: Dien Verduyn
12: Jennie Hooyemeyer 13: Ariaantje Basie
14: Lien Stapper 15: Truida de Graaff
16: Trijntje de Vries 17: Ina den Ouden
18: Lena van Dam 19: Anna Kroon
20: Nel Roest 21: Marg Hoogendoorn
22: Dick de Graaff 23: Mien Plug
24: Hester v. Ommeren 25: Jennigje Dubbink
26: Truus van Dongen 27: Nel van Keeken
28: Trijntje Drenth 29: Marijtje de Graaff
30: Paulien van der Pol 31: Bep v/d Spelt
32: Corrie v/d Bijl 33: Marie Kroon
34: Gré Dompeling 35: Ans v/d Heyden
36: Nel Vogelaar 37: Lena van Oosterom
38: Riek Kroon 39: Bep van Otterloo
40: .. Posthumus 41: Hermien Nagtegaal
42: Margo Kroon 43: Riek v/d Heyden
44: Aukje van Otterloo 45: Riek Voortman

Na het vertrek van kandidaat Kamper op 1 mei 1931 besluit de kerkeraad over te gaan tot het aantrekken van een tweede predikant.

Ds. G. Mulder neemt het op hem uitgebrachte beroep aan. Hij doet hier op 28 februari 1932 zijn intrede. Voor de huisvesting van de tweede predikant wordt een stuk grond in de Burg. Lemzonlaan gekocht voor f 3,50 per m². gekocht. De nieuwe pastorie die hier gebouwd wordt, kost ruim f 18.000,- en is 14 september 1932 klaar (de pastorie in het Burgemeester Visserpark). In deze jaren ontstaat het 'Schapenfonds'. De gelden van dit fonds worden gebruikt voor de aflossing van de nieuwe pastorie. Regelmatig lost men f 500,- en later zelfs f 1000,- per jaar af.

De crisisjaren

Ds. G. Mulder
(29 april 1900 tot 9 okt. 1974)
Hij was predikant te Alphen van
28 febr. 1932 tot zijn emeritaat
op 1 mei 1962.
Alphen was zijn tweede gemeente.

De crisisjaren doen hun invloed gelden. De vrijwillige bijdragen lopen met f 1000,- terug. Het voordelig saldo van de diakonie van f 1200,- slaat om in een nadelig saldo van f 2000,-.

Een beroep op de gemeente blijft niet zonder resultaat, zodat het tekort wordt teruggebracht tot ongeveer f 900,-.

Met de predikanten wordt diverse malen gesproken over kortingen op hun traktementen. Deze besprekingen verlopen moeizaam, maar enige malen kort men in de jaren dertig de traktementen met f 100,-.

Uit bezuinigingsoverwegingen worden de avonddiensten naar 17.00 uur verplaatst. Hierdoor bespaart men ongeveer f 100,- per jaar op de verlichting. Eind 1932 is er een batig saldo van f 311,59.

Ziekenzorg verstrekte in 1932 aan de armen en behoeftigen 3465 l. melk, 2036 eieren, voor f 60,42½ aan vlees en verder Sanatogen en fruit.

In 1933 is er een nadelig saldo van f 11,66.

De gemeente offert voor de diakonie f 11.842,33, maar als aan het eind van dit jaar een tekort van f 400,- dreigt, ontvangt men een legaat van burgemeester C. W. C. Th. Visser van f 750,- voor de diakonie.

Via de overheid verandert de steunverlening aan de werklozen.

Hoewel de kerkeraad in principe tegen subsidies is, speelt hij wel op de veranderingen in om de betrokkenen niet te schaden.

Allerhande

- Organist W. Verduyn wordt benoemd als ouderling, maar wil wel organist blijven. Als hij dienst heeft in de Raadhuisstraat komt hij per fiets naar de kerk. Dit levert wel enige kritiek op. Als iemand anoniem een klacht hierover indient wordt dit schrijven door de kerkeraad opzij gelegd.

- De mededelingen worden niet meer door de predikant gedaan, maar door een ouderling vóór de dienst.

De kerkeraad stemt voor uitbreiding van de gezangsbundel.

Organist Basie speelt regelmatig zo'n gezang en hij speelt zelfs op hele en halve noten. Dit wordt niet algemeen gewaardeerd.

De kerkeraad is ook niet meer tegen muziek- en zangavonden.

Ook staat hij gunstig tegenover het 'Engelenlied'. (het 'Ere zij God')

Het voorstel om het instituut van de voorlezer af te schaffen wordt verworpen.

- De samenwerking met Oudshoorn op het terrein van de evangelisatie wordt opgeheven. Er zijn te veel onoplosbare problemen.

Alphen gaat nu alleen door.

- De gasverwarming in de nieuwe kerk is duur en slecht. Er wordt geklaagd over koude voeten en hete hoofden. De kerkeraad durft in de crisisjaren niet over te gaan op 'helio-radiatoren', waarvan de kosten ongeveer f 350,- bedragen.

De nieuwe kerk met de gaanderij is in 1936 al weer te klein.

De nieuw aangelegde kerktelefoon deugt niet. Men moet wel overgaan op nieuwe apparatuur. Als blijkt dat de kosten f 265,- bedragen houdt men hiervoor een collecte.

- Het tekort in de kerkelijke kas over 1936 wordt ruimschoots gedekt door een legaat van f 6000,-, waarvan f 3000,- bestemd is voor de kerk.

Verenigingen onder kerkelijk toezicht zijn de volgende:

a. De Jongelingsvereniging „Samuel“ gesplitst in 2 afdelingen, waarvan afd. A vergadert des Zondags, beurtelings na de morgen- en avondgodsdienstoefening; en B des Vrijdagsavonds te 8 uur. De vergaderingen van beide afdelingen hebben plaats in „Concordia“

b. De Jongelingsvereniging „Pred. 12:1a“ vergadert in bijlokaal van het kerkgebouw in de De Ruyterstraat, beurtelings des Zondags n.m. 3.15 en Woensdags 8 uur.

c. De Jongedochtersvereniging „Jachin“ (vervaardigt kledingstukken voor onze armen). De vergaderingen hebben plaats Woensdagsavonds te 7.30 uur in het catechisatielokaal.

d. De Jongedochtersvereniging „Bidt en Werkt“ (tot onderlinge geestelijke vorming). De vergaderingen hebben plaats des Vrijdagsavonds te 7.30 uur, om de 14 dagen, in het catechisatielokaal.

e. De Knapenvergadering „Timotheüs“ gesplitst in 2 afdelingen. Afdeling A (knapen van 14-16 jaar) en afd. B (knapen van 12-13 jaar). Zij vergaderen om den ander des Zondagsmorgens na kerklijd in het catechisatielokaal.

f. De Meisjesvereniging „Wees een Zegen“ van 12-16 jaar. De vergaderingen hebben plaats des Maandagsavonds te 7.30 uur in het catechisatielokaal.

g. Het Zustercomité voor de Medische Zending met 4 leden.

h. Het Comité voor Ziekenzorg bestaande uit 8 leden, waarvan één diaken. Het comité vergadert eenmaal per maand.

i. De Evangelisatie-commissie, met 3 sub-commissies (voor de Zondagscholen, voor lektuurverspreiding en voor huisbezoek).

j. Zondagscholen gaan uit van de Evang.-commissie, waarvan 2 binnen het ressort van onze gemeente, n.l. in „Concordia“ en in de De Ruyterstraat, welke beide des Zondagsmorgens na kerklijd gehouden worden. Voorts is er in de De Ruyterstraat een vervolgekles van de Zondagschool ingericht.

k. De Mannenvereniging „Calvin“. De vergaderingen hebben plaats gedurende de maanden October tot einde Maart, des Maandagsavonds te 7.30 uur in „Concordia“.

l. De Knapenvergadering in de Hoorn, vergadert des Zondags n.m. te 2 uur in bijlokaal van het kerkgebouw aan de De Ruyterstraat.

Overzicht van alle verenigingen in het jaar 1927.

In 1933 kwam daar nog Lentebloesem bij.

Zendingscommissie met collectanten(s) in 1938. (Van l. naar r.):

Bovenste rij: Vld Toren, Vld Berg, Jongejan, Vierbergen, Wijbenga, De Wit, Van Egmond.

2e rij: Stapper, Snel, Noomen, Zendingscommissie: Meijer, Van Leeuwen, Vierbergen. Coll.: ? ,Spruyt.

3e rij: Vierbergen, Van Egmond, Leene, ds. Maan, Snel en Spelt.

4e rij: Coll.: Vld Horst, Plante, Stuivenberg, Van Heusden, Ketel en Oostroom.

UITNOODIGING

tot het bijwonen van de viering van het
1e LUSTRUM der M.V.

„LENTEBLOESEM“

D.V. op DONDERDAG 17 FEBR.

7.30 uur in de Geref. Kerk aan de De Ruyterstraat.

PROGRAMMA

1. Opening.
2. Zang.
3. Opstel Bijb. Gesch. „Het eerste wonder“, Dirkje de Jong.
4. Memoratie Pietje Mooy.
5. Felicitaties.
6. Voordracht Janne Kersbergen.
7. „Juliana v. Stolberg“, Stien v. d. Pol.
8. Opstel Vad. Gesch. Dirkje v. Heusden.
9. Zang.

PAUZE

10. De kleuren van de Nederlandsche vlag.
11. Voordracht. Rie Verschuur.
12. 5 jaar ervaring als Lentebloesemlid. Corne Oudshoorn.
13. De vijf ? ?
14. Voordracht. Willy Stuyvenberg.
15. Opstel: „25 jaren Solo Zending“, Corrie Fluiter.
16. Afgevaardigde van de Kerkeraad.
17. De Notenkrakers.
18. D' Oranjeboom bloeit voort.

Kinderen beneden 14 jaar geen toegang
zonder voldoende geleide.

Opgericht februari 1933.

Over 1937 is er een tekort van f 1500,-. Een legaat van f 500,- voor de kerk biedt enig soelaas.

Weer wordt de gemeente aangespoord om de bijdragen te verhogen. Moeizaam komt er f 1009,90 extra binnen.

- De diakonie heeft een groeiend tekort aan kleren voor de armen.

In 1938 zijn er '670 stuks kleding bestemd voor zeer jeugdigen tot volwassenen' uitgereikt. In 1938 geeft de diakonie f 11.182,93 uit.

(De diakonie is door de jaren heen altijd zeer goed bedacht door de gemeente.)

Evangelisatie

Het aantal kinderen op de zondagsscholen in Concordia, De Ruyterkerk en in de Ridderbuurt bedraagt in 1935 resp. 85, 100 en 50.

Er worden ook ouderavonden georganiseerd, zodat er contacten worden gelegd met de ouders van deze kinderen.

In het jaarverslag van dat jaar staat: 'De kinderen voerden een tableaux op, zongen liederen, declameerden enz. Een mooi moment van deze avonden is b.v. het zingen der kinderen, wanneer de lichten in de kerk uit zijn en

alleen op de preekstoel de woorden verlicht worden: 'Is Jezus ook Uw vriend?'

Op 10 oktober 1935 komt voor de eerste keer de moederkrans bij elkaar.

Er zijn 9 moeders, maar dit aantal stijgt vrij snel tot 26.

Door het evangelisatiewerk ontvangen bijna 400 gezinnen het evangelisatieblad 'De goede tijding'.

In Concordia, Oudshoorn en in Gouwsluis worden evangelisatieavonden belegd. Men evangeliseert ook in het woonwagenkamp. Het evangelisatiekoor verleent hierbij altijd zijn medewerking.

Het jeugdwerk voor de buitenkerkelijke jeugd bereikt in de 'De Ruyterstraat' zo ongeveer 25 'grotere jongens' en ruim 100 'grotere meisjes' en in de Ridderbuurt ongeveer 10 jongens en ook ongeveer 10 meisjes.

In Concordia bereikt men ongeveer 35 'oudere meisjes'.

In een verslag staat: 'We wren zoveel mogelijk kinderen, die wel een Chr. opvoeding genieten. We beginnen onzen middag met het zingen van een psalm of een ander lied. Als er gebeden is, vragen we wat de vorige week verteld is. Als 't kan hoofd voor hoofd. Er zijn er altijd wel, die er niet op kunnen komen, wat te begrijpen is na een heele week. Maar als we ze wat op dreef helpen is 't soms verrassend te hooren, hoe ze 't in zich opgenomen hebben. Dan vertellen we een goed kwartier en worden de handwerken uitgedeeld. Luisterend naar een goed verhaal, zingend allerlei Chr. liederen, och, zoo vliegt de middag om. Als de handwerken opgeruimd zijn zingen we een versje en zijn ze daardoor meteen rustig om met dankgebed te eindigen.'

Kosters

Op 23 november 1938 is de kosteres zr. Van Egmond 50 jaar in dienst.

De kerkeraad verleent haar eervol ontslag en benoemt in haar plaats haar schoondochter zr. Van Egmond-Van Leeuwen voor f 38,51 per maand plus vrij wonen. Haar man doet dienst als stoker en tuinman.

De oude kosteres krijgt een pensioen van f 2,- per week.

De naaivereniging Jachin haalt voor haar ruim f 80,- op. De kosteres ontvangt een prachtig bloemstuk en een gift onder couvert.

De kerkeraad schenkt haar uit eigen zak f 25,-.

Het salaris van koster Stuivenberg wordt verhoogd tot f 31,- per maand.

Hiervan moet hij f 18,63 aan huur afdragen.

Allerhande

In Alphen hebben 218 gemeenteleden een abonnement op de Rijnlandsche Kerkbode. Een poging om bij alle 496 adressen van de gemeente een blad te bezorgen voor minimaal 2 cent per nummer mislukt, omdat de kerkeraad niet voldoende vrijwilligers bij elkaar krijgt om dit blad te bezorgen.

- In 1938 is door het Schapenfonds inmiddels al f 2500,- afgelost van de hypotheek op de nieuwe pastorie.

- Bij de verkiezing voor ambtsdragers deelt de kerkeraad voortaan het totaal uitgebrachte stemmen door het aantal vakatures. Wie 80% van dit aantal stemmen op zich verenigt, is verkozen verklaard.

- In 1939 komt voor de eerste maal het roken tijdens de kerkeraadsvergaderingen ter sprake. Een ouderling verzoekt de rokers een uur later te beginnen met roken.

De kerkeraad besluit voortaan in het ruimere catechisatielokaal te vergaderen en besluit tevens om na 21.00 uur het roken toe te staan.

- Ds. Mulder doorstaat een zeer ernstige operatie. Hij herstelt, boven verwachting, erg snel.

- De verwarming in de De Ruyterkerk kost in 1939 f 201,26 en in de Raadhuisstraat met de bijgebouwen f 262,-. Nog steeds klaagt men over de slechte verwarming in de nieuwe kerk.

Op 5 april 1940 overlijdt de oude kosteres zr. Van Egmond op de leeftijd van 79 jaar.

Kosteres 'Jaantje' van Egmond.
(12 febr. 1861 tot 5 april 1940)

De oorlogsjaren

Vrij snel na het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog op 10 mei 1940 komen er maatregelen voor verplichte verduistering. Daar de kerken niet verduisterd kunnen worden gaat men schuiven met de aanvangstijden. De diensten worden tijdelijk verplaatst van 10.30 uur naar 10.15 uur en van 18.30 uur naar 17.15 uur.

In 1941 verschuiven de diensten naar 10.00 uur en 17.00 uur in de zomermaanden en 10.00 uur en 15.00 uur in de wintermaanden.

Het catechisatielokaal wordt wel verduisterd.

De kerkeraad probeert de catechisaties zoveel mogelijk 's middags of vroeg in de avond te houden.

- Als enkele leden in Duitsland tewerk worden gesteld, stuurt de kerkeraad deze leden regelmatig het blad 'Licht in 't Oosten' toe en houdt hen via briefwisseling op de hoogte van het kerkelijk gebeuren.

- In verband met de schaarste moet men bezuinigen op de energie.

- Een voorstel om de plaatsgelden af te schaffen wordt verworpen.

- In mei 1942 meldt ds. Bosch op de kerkeraad: 'Ds. Mulder heeft maandag 4 mei de gemeente moeten verlaten om redenen u allen bekend.'

(Ds. Mulder had voor de jarige koningin gebeden en het Wilhelmus laten zingen. Na getipt te zijn, dook hij onder)

De broeders J. W. Hoornenborg en D. Streefkerk geven voortaan catechisatie aan de jongeren.

Hoewel de kerkeraad diverse malen pogingen heeft aangewend om een vervanger te vinden heeft ds. Bosch dit steeds tegengehouden.

- Als de lokalen van de hervormde kerk voor enige tijd door de Duitsers worden gevorderd stelt de kerkeraad de lokalen in de De Ruyterstraat beschikbaar. Hoewel uitdrukkelijk geen vergoeding werd gevraagd, schonk de kerkvoogdij f 50,- voor de diakonie.

- In deze jaren worden voor de jongeren 'Bijbelkringen' georganiseerd. De jongeren maken hier goed gebruik van.

- Financieel gezien is 1942 een zeer gunstig jaar voor de kerk en ook voor de diakonie. Hoewel sommigen het niet breed hebben, wordt er over het algemeen aardig verdiend. De kerkeraad besluit weer de gemeente in te gaan nu met het verzoek om in te tekenen voor een vervroegde aflossing.

Niet iedereen is het hiermee eens. Mag men met dit geld de duurdere guldens van het verleden aflossen?

Als de gemeente voor f 9858,- intekent, wordt een deel van de schuld afgelost.

- Volgens de voorschriften van de overheid, mogen de gemeentelieden bij luchtalarm de kerk niet verlaten. In de kerkeraad vraagt men zich af, wat er moet gebeuren als er brand uitbreekt of iets dergelijks.

Behalve de hoofdingang is er slechts een smalle uitgang via de deur naast de preekstoel.

Er wordt besloten twee extra uitgangen te maken in de zijgevels.

Hoewel het mogelijk is de kerk te verzekeren tegen oorlogsschade ziet de kerkeraad hier vanaf gezien de hoge kosten. Men vertrouwt erop dat bij oorlogsschade, er landelijk wel een of andere regeling komt.

- Op 1 juni 1943 is organist Basie 40 jaar organist. De kerkeraad schenkt hem f 100,- als blijk van waardering.

De predikanten krijgen dit jaar een extra maandloon en de salarissen van de kosteres en de koster worden resp. verhoogd tot f 40,- en f 20,- per week met vrij wonen.

- In de zomermaanden zijn er 's zondagsavonds in de De Ruyterkerk evangelisatie-bijeenkomsten. Er rijzen diverse bezwaren tegen deze diensten. Door deze diensten komen er minder mensen in de kerk. De koster heeft ook bezwaren. Hij is de hele dag in touw.

Deze diensten worden verplaatst naar een avond in de week.

- Omdat de nieuwe kerk te klein is geworden, komt er een gesprek met de burgemeester over een mogelijke lokatie voor een andere kerk. Men krijgt een optie op een stuk grond van 2000 m² tussen de Ambonstraat en de Prins Bernhardlaan vlak bij het raadhuis.

Later moet de burgemeester hierop terugkomen.

Enkele gemeenteleden kunnen zich nog herinneren dat in de zijwanden van de kerk soort 'poortjes' zaten ter hoogte van de huidige zijuitgangen van ongeveer een meter breed.

Deze openingen zijn in de oorlogsjaren verbreed.

Meij. A. R. Tjerkstra

- De diakonie verzoekt de gemeentelieden om (overbodige of) nietgebruikte levensmiddelenbonnen in de collectezakken te doen.
 - De kerkeraad gaat er eindelijk toe over om de kerken namen te geven.
 - De kerk in de Raadhuisstraat heet voortaan Zuiderkerk en de kerk in de De Ruyterstraat Noorderkerk.
 - Eind 1943 kan worden meegedeeld dat geen enkel gemeentelid bij de Arbeidsdienst werkt.
 - Na langdurige discussie wordt in 1944 besloten zr. mej. Tjerkstra als sociaal werkster in dienst te nemen van de kerk voor f 1400,- per jaar. Enkele ambtsdragers vragen zich af of dit salaris niet te hoog is.
 - Ongeveer 200 belijdende leden betalen nog steeds geen vrijwillige bijdragen. Daar deze bijdragen wekelijks, maandelijks of jaarlijks moeten worden opgehaald geeft dit heel wat problemen.
 - Het 'Tehuisfonds' is in mei 1944 uitgegroeid tot f 9749,07.
 - Op 4 mei 1944 is ds. Mulder, na twee jaar onderduiking, weer voor het eerst op de kerkeraadsvergadering aanwezig.
 - Landelijk speelt in deze tijd de kwestie met prof. Schilder. Er komen diverse brieven bij de kerkeraad binnen met het verzoek hierop te reageren, maar de kerkeraad besluit zich van deze kwestie te distantiëren en geen hetze op gang te brengen of te steunen tegen de Generale Synode.
 - Het werk van mej. Tjerkstra blijkt erg te voldoen en wordt algemeen gewaardeerd. Er is zoveel werk te verrichten op dit terrein dat naast de sociaal werkster, in samenwerking met de Chr. Vrouwenbond, een huishoudelijke hulpkracht wordt aangesteld.
 - Op 9 september 1944 duikt ds. Bosch onder na getipt te zijn.
 - Als de Duitse bezetter de spertijd instelt, zodat iedereen om 20.00 uur thuis moet zijn, besluit de kerkeraad het moderamen de bevoegdheid te geven in spoedgevallen namens hem te beslissen.
- De kerkdiensten worden nu vastgesteld op 9.30 uur en 16.00 uur.
- De predikant wordt verzocht bij luchtalarm gewoon door te gaan met de dienst. Iedereen moet zo veel mogelijk op zijn plaats blijven zitten.
 - Er volgen spannende tijden; de bevrijders zijn in aantocht, maar nog ver weg.
- Elke week houdt men een uur des gebeds.
- De kerkeraad vergadert na september op 28 oktober, 25 november, 24 februari en 30 maart. Op deze laatste vergadering is ds. Bosch weer aanwezig.
 - Alphen wordt driemaal gebombardeerd en wel op 5, 18 en 23 maart 1945. De bommen richten nogal wat schade aan in de wijk Hooze Zijde. De Vinkebuurt, het Hazeveld en de Zeilmakerstraat (op 23 maart) krijgen enige voltreffers.
 - Na de bevrijding komt de kerkeraad op 14 mei voor de eerste keer weer bijeen. Naast vreugde is er grote onzekerheid over het lot van diverse Alphenaren, waaronder broeder J. W. Hoornenborg over wie nog geen bericht is ontvangen.
- Naar later blijkt is broeder Hoornenborg, ouderling vanaf 1940, 30 augustus 1944 op 43-jarige leeftijd te Vught gefusilleerd.

Diverse leden van de gemeente hebben een belangrijke tot zelfs zeer belangrijke rol vervuld in het verzet.

Met ere mag op deze plaats genoemd worden de namen van de broeders W. G. van Wijk en S. Kooi, die hun leven gegeven hebben.

Broeder Van Wijk, vader van twee kleine kinderen, schroomde niet zich in te zetten. Door verraad werd hij in augustus 1944 opgepakt.

Hij stierf 21 februari 1945 in het concentratiekamp Neuengamme op 32-jarige leeftijd.

In 1976 werd bij het vijftigjarig jubileum van Prediker 12:1a een heel eenvoudig geschrift uitgegeven. Hiernaast vindt u de beschrijving van de oorlogsjaren.

De moeilijkheden begonnen in december 1940 toen geen A.R.-onderwerpen meer op het rooster geplaatst mochten worden. In maart 1941 volgde een verbod op de verspreiding van het jongelingsblad. De notulist schreef naar aanleiding hiervan: "Natuurlijk, wij betreuren dit voorval ten zeerste, maar, vrienden, dit is een roepstem des te meer te tonen paraat te zijn. Al zal ons ook alles ontnomen worden, één ding toch nooit, en dat is ons vertrouwen op onze Here Jezus Christus. Vrienden, met Hem de toekomst tegemoet, want juist in ons beginsel ligt onze kracht."

Bemoedigende woorden kwamen ook van de heer V.d. Pol, die op 26 januari 1941 een politiek praatje hield. Hij zei ondermeer: "Het blijkt dat er zich een geest ontwikkelt welke zich vierkant stelt tegenover ons calvinisme en het is niet onmogelijk dat we binnen korte tijd ons beginsel moeten verdedigen. Dan zal blijken of we ook werkelijk Christus stellen boven de mensen." De heer J.W. Hoornenborg kwam in zijn functie van jeugdouderling in die dagen vaak op de J.V. en was een graag geziene gast. Daarom werd hem in 1941 een geschenk aangeboden, een wandtekst welke luidde:

Welgelukzalig is de mensch die op U vertrouwt.

Hoewel de tijden moeilijk waten verloor men de gezelligheid niet uit het oog. In 1942 werd nog een jaarvergadering gehouden, welke volgens de notulen van 11 januari speciale voorbereidingen vereiste:

"En tenslotte werd ons een verzoek gedaan, waar moeder de vrouw nu niet direct mee ingenomen zal zijn n.l. thuis vragen om enige bloem- of broodbonnetjes, daar anders onze traditionele koffie met koek op de jaarvergadering zal ontbreken."

In juli 1942 kwam er een schrijven van de Bond waarin werd meegedeeld dat de organisatie van het jeugdwerk was ontbonden en dat er geen vergaderingen meer gehouden mochten worden. Dit kwam hard aan en de laatste vergadering (26 juli) was dan ook een droevige. In september van dat jaar werd het werk hervat in de vorm van secties bij de leden thuis, maar al spoedig werd dit stopgezet. De kerkeraad ging over tot het houden van algemene catechisaties en dit stopte medio juni 1943. In september begint de vereniging te vergaderen onder de naam Bijbelkring C onder voorzitterschap van G. van Zoomeren en G. Sampiemon. Dit duurde tot 25 december 1944 want toen zag men zich door de koude, razzia's, honger en andere moeilijkheden genoodzaakt het werk stop te zetten. Op 15 en 29 april 1945 werden twee contactavonden gehouden en op 13 mei werd de J.V. Prediker weer opgericht. Bij alle vreugde over de bevrijding was er ook verslagenheid om hen die in de oorlog gevallen waren, met name de heer Hoornenborg.

Financiën

Overzicht van de inkomsten en uitgaven van de kerk in guldens.

INKOMSTEN								Uitgaven							Geleend geld
Totaal	Giften, legaten enz.	Huur	Zitplaats- sengelden	Orgel collecten	Gewone collecten	Vrijwillige bijdragen		Trakamen- ten en kin- dergelden	Predik- beurten	rente en aflossing	Onderhoud	Salarissen kosten en organisten	Diversen	Totaal	
1917	1659	372	2011	117	2797	314		1450	535	1600	2172	330	891	7244	20.000
1925		286	2485	155	3115	6685		6308*		3019	736		3054	13017	22.899
1927	492	281	3308	201	5762	7837		6498	767	3937	2564	785	4619	19272	49.469
1929	1302	570	3342	192	4409	8371		6983	378	4685	1627	1100	3724	18096	56.392
1931	372	613	3290	216	4811	9732		5628	1835	5033	1230	1100	3489	18315	50.701
1933	342	563	3142	171	4069	11279		8985	375	4480	1052	1100	3564	19558	63.142
1935	84	515	3006	170	3911	9767		8600	363	3517	602	1043	3248	17372	60.807
1937	808	570	2999	167	3563	8531		8600	388	3322	979	1047	3313	17648	58.284
1939	109	317	2900	170	4097	9607		8500	477	3294	1287	989	3210	17756	55.746
1941	84	301	2856	192	4227	9142		8400	286	4153	961	980	3785	17660	54.393
1943	10726	291	3070	211	7719	10489		8300	1419	16159	950	1230	4403	32461	39.191
1945	8187	281	3047	339	11062	11097		10100	810	17555	1465	1300	4795	36026	15.808

* Inbegrepen salarissen en predikbeurten.

De zitplaatsengelden varieerden van f 2,- tot f 8,-. Vanaf 1933 kostten alle plaatsen f 3,50.

In 1939 stopt men met de jaarlijkse aflossing à f 150,- van de schuld aan de diakonie.

Men betaalde deze f 150,- jaarlijks vanaf 1912 nadat de Commissie van Administratie "ontdekte", dat de kerk van 1878 tot 1902 in totaal f 2498,54 "geleend" had van de diakonie.

Overige uitgaven en algemeen financieel overzicht.

	Diakonie		Zending		Buitenge- wone coll.	Evangelisatie		Alle inkomsten opgeteld	Aantal leden	Aantal wijken	Inkomsten per ziel	Gemiddelde weekloon	Perc. t.o.v. gem. weekloon
	Ink.	Uitg.	Ink.	Uitg.		Ink.	Uitg.						
1917	3398	2934	749	1035	675			12291	± 1400	4	f 8,78	f 20,-	44%
1925	7042	6699	1974	1708	836			25287	1559	5	- 17,96*	26,50	68%
1927	7052	7149	3571	3402	1482	511	574	30500	1707	6	- 17,87	26,50	67%
1929	9133	9538	2336	2318	1226	875	960	31820	1750	7	- 18,18	27,-	67%
1931	10242	9018	2256	2468	1392	1037	984	33961	1819	6	- 18,67	27,75	67%
1933	11842	10931	2079	2377	1372	894	894	36161	1945	6	- 18,59	24,-	77%
1935	10238	9225	1590	1675	741	geen	opgave	30023	1933	7	- 15,53	22,-	71%
1937	10584	9517	1822	2352	821	geen	opgave	29865	2019	8	- 14,80	22,50	66%
1939	9895	9877	1604	2109	878	907	907	30484	2073	8	- 14,70	23,-	64%
1941	12179	11552	1989	1941	?	956	956	31926	2105	8	- 15,17	25,75	60%
1943	16923	15336	2699	2105	?	1603	1603	53729	± 2200	8	- 24,42	30,-	81%
1945	26531	22112	5390	5382	?	2489	1171	68424	± 2170	-	31,53	36,-	88%

* Inbegrepen giften voor de nieuwbouw tot een totaalbedrag van f 2709,-.

In 1943 was er een fonds "Bijzondere noden". De inkomsten van dit fonds bedroegen f 8611,- in 1944 en f 7848,- in 1945. Dit fonds verdween in 1946. Deze gelden zijn hierboven niet verwerkt.

De inkomsten van de evangelisatie bestonden hoofdzakelijk uit het Verjaringsfonds, vrijwillige bijdragen en een kleine bijdrage van de kerk.

In bovenstaande bedragen zijn ook niet opgenomen de inkomsten van "Ziekenzorg". Deze inkomsten bedroegen f 500,- tot f 700,- per jaar.

De gegevens in de oorlogsjaren zijn, mede door papierschaarste, onvolledig. Het eerste uitgebreide jaarboekje verscheen weer in 1947.

Onder gemiddelde weekloon wordt verstaan het netto gemiddelde weekloon van alle gehuwde mannelijke nijverheidsarbeiders vanaf 25 jaar met twee kinderen (volgens gegevens van het CBS)